

**Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка**

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

інституту педагогіки і психології

Навчально-наукового

Світлана КОНДРАТЮК

28 січня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА В ЗЗСО
(виховні заходи)**

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

освітня-програма Початкова освіта

Мова навчання українська

**Погоджено науково-методичною
комісією ННПП**

28 січня 2025 р.

Голова

**Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор**

Суми – 2025

Розробник:

Колишкіна Алла Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 06 від 26 грудня 2024 р.

Завідувач кафедри

канд. пед. наук, доцент

Наталія ПАВЛУЩЕНКО

Опис навчальної практики

Навчальна пропедевтична практика в ЗЗСО (виховні заходи) є одним з необхідних елементів системи безперервної педагогічної практики. У цілеспрямованому процесі підготовки майбутнього вчителя початкової школи є ланкою, що поєднує теоретичне навчання в університеті з самостійною роботою в школі.

Пропедевтичний етап практики в ЗЗСО здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти другого року навчання відбувається на ґрунті засвоєння змісту психолого-педагогічних дисциплін: психології, педагогіки, методик навчання освітніх галузей. Елементи практичних навичок формуються у здобувачів вищої освіти в ході практичних занять з педагогіки, методик навчання освітніх галузей в початкових класах. Тому під час практики створюються умови для поглиблення набутих фахових, педагогічних знань та вмінь.

Особливістю практики є формування готовності майбутнього вчителя до професійного самопізнання, гармонійної внутрішньої інтеграції. Пропедевтична практика (виховні заходи) проводиться в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог навчального плану: загальна кількість годин – 90 (3 кредити); тривалість практики – 2 тижні в II семестрі.

1. Мета та завдання навчальної практики

1. Мета навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) – є розвиток внутрішньої установки на педагогічну професію (розвиток педагогічної позиції), а саме: формування вмінь планувати і проводити позаурочні виховні заходи з учнями класу, групи подовженого дня; накопичення уявлень про характер і зміст позакласної виховної діяльності та функціональних обов'язків учителів; вивчення специфіки організації виховної роботи в умовах роботи закладів загальної середньої освіти за концепцією Нової української школи; оволодіння методами і прийомами вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів.

Навчальна пропедевтична практика (виховні заходи) дає можливість здобувачам вищої освіти ознайомитися з діяльністю вчителя як вихователя, особливостями системи виховної роботи в закладі загальної середньої освіти, змістом, формами і методами виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку. Сучасна школа потребує змін в освітньому процесі з урахуванням вимог Нової української школи, зокрема під час виховної роботи з учнями. Плануючи виховні заходи, важливо включати у виховну

діяльність початкових класів ранкові зустрічі, ігрову діяльність з конструктором LEGO, елементи інтегрованих занять.

Завдання навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи):

- ознайомлюються з навчально-матеріальною базою закладу загальної середньої освіти та шкільною документацією;
- ознайомлюються з педагогічним колективом, системою роботи класного керівника (вчителя початкових класів), вихователя групи подовженого дня;
- вивчають психолого-педагогічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку;
- здійснюють допомогу вчителям, вихователям у проведенні виховної роботи з учнями в умовах закладу загальної середньої освіти;
- спостерігають та аналізують різні форми позакласної виховної роботи;
- визначають конкретні виховні завдання, виходячи із загальної мети виховання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- планують і проводять позаурочні виховні заходи в закріпленому класі під керівництвом учителя-класовода і методиста;
- організовують суспільно корисну працю школярів;
- беруть участь у роботі з батьками;
- здійснюють вивчення сучасного стану виховної роботи в школі, передового педагогічного досвіду.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта у студентів-практикантів мають бути сформовані **програмні компетентності та відповідні програмні результати навчання**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність орієнтуватися в культурно-історичних особливостях регіону з подальшим використанням отриманих знань у професійній діяльності.

СК-14. Здатність до самоаналізу, самовдосконалення та підвищення якості професійної діяльності.

2. Результати навчання за дисципліною

	Програмні результати навчання визначені ОП
ПР-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПР-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПР-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПР-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПР-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПР-15	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.
ПР-17	Збирати, інтерпретувати та застосовувати культурні надбання регіону в освітньому процесі початкової школи.
ПР-18	Планувати та реалізовувати заходи щодо самовдосконалення та підвищення якості професійної діяльності.

3. Критерії оцінювання діяльності здобувачів освіти в період проходження практики

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Високий рівень: студент-практикант володіє навчально-дослідними методами, уміє використовувати їх у своїй роботі, отримані результати відображає в записах у щоденнику педагогічної практики та звіті з педагогічної практики; – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних заходів; – завжди гуманно ставиться до учнів, їхніх потреб у професійному самовизначенні, орієнтує на самовиховання й самоосвіту, будує дружні стосунки в педагогічному колективі, його поважають учні, позитивно відгукуються вчителі й класний керівник; – оформляє документацію відповідно до висунутих вимог, помилок не допускає, своєчасно подає на перевірку відповідну документацію; – постійно відвідує заклад освіти, виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, завжди відповідально ставиться до своїх дій, аналізує та коригує їх, педагогічний колектив має позитивну думку про нього.
82 – 89	Достатньо високий рівень: студент-практикант володіє навчально-дослідними методами, однак не завжди використовує їх у своїй роботі, результати їх використання недостатньо відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики; – у більшості випадках позитивно ставиться до учнів та до педагогічного колективу; – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних заходів; – відвідує заклад освіти, уроки та виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, однак є поодинокі пропуски у відвідуванні навчального закладу, сформовано відповідальне ставлення до своїх дій, вчинків.
74 – 81	Середній рівень: студент-практикант володіє окремими навчально-дослідними методами, однак не завжди використовує їх у своїй роботі, результати їх використання недостатньо відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики; – у більшості випадках позитивно ставиться до учнів та до педагогічного колективу; – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних

	заходів, але допускається незначних помилок під час аналізу й оформленні звітної документації; – відвідує заклад освіти, уроки та виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, однак є пропуски у відвідуванні без поважних причин, деякі запізнення, поодинокі випадки безвідповідального ставлення до своїх дій, вчинків, несистематично їх аналізує та коригує.
64 – 73	Достатній рівень: студент-практикант на достатньому рівні володіє навчально-дослідними методами, іноді відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики; – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності певні недоліки; – допускає помилки в оформленні документації, своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – в окремих випадках проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного колективу; – має пропуски занять в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, прояви безвідповідального ставлення до своїх дій, вчинків.
60 – 63	Задовільний рівень: студент-практикант у цілому володіє навчально-дослідними методами, проте відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені в поодиноких записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики; – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності серйозні недоліки; – допускає помилки в оформленні документації, своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного колективу; – без поважних причин пропускає заняття в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, безвідповідально ставиться до своїх дій, вчинків, байдуже ставиться до їх аналізу та коригування.
35 – 59	Низький рівень: студент-практикант переважно не володіє навчально-дослідними методами, відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені у фрагментарних записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики; – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності серйозні недоліки; – своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного

	колективу; – має 50 % пропущених занять в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, безвідповідально ставиться до своїх дій, вчинків, байдуже ставиться до їх аналізу та коригування.
1 – 34	Низький рівень: студент-практикант не володіє навчально-дослідними методами, відчуває значні труднощі у використанні їх у своїй роботі; відсутній щоденник з педагогічної практики та звіт з педпрактики; – має більше 50 % пропусків занять в закладі освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Напрями діяльності студентів-практикантів

1. Організаційна робота.

1.1. Ознайомлення із завданнями та змістом практики.

Участь у настановній конференції. Ознайомлення з метою, завданнями і змістом навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи), розподілом за базами практики, з її керівниками, вимогами до оформлення звітної документації. Визначення правил поведінки у навчальному закладі освіти, прав й обов'язків студентів-практикантів.

1.2. Знайомство з базою практики.

Бесіда з адміністрацією, ознайомлення з матеріалами сайту навчального закладу для з'ясування історії, традицій, основних завдань і напрямів роботи закладу загальної середньої освіти, режиму роботи та матеріальної бази; кадрового складу педагогічного колективу і контингенту учнів; особливостей організації освітнього процесу; напрямів і форм позаурочної роботи (наявність органів учнівського самоврядування, осередків дитячих і юнацьких громадських організацій, гуртків, секцій, творчих колективів).

Розподіл студентів-практикантів за класами для спостереження і організацією виховної роботою ЗЗСО. Знайомство з учителем-класоводом, вихователем групи продовженого дня; узгодження графіку роботи на період практики. Складання індивідуального плану проведення навчальної пропедевтичної практики (виховні заходи) (у відповідності з планом виховної роботи класу) і виконує його.

1.3. Підготовка звітної документації з педагогічної практики.

Оформлення звіту про результати навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи); щоденника практики.

1.4. Захист результатів педагогічної практики.

Презентація результатів навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО

(виховні заходи) на підсумковій конференції.

2. Ознайомлення з виховною роботою в ЗЗСО

2.1. Знайомство з класом, за яким закріплений студент на період практики.

Бесіда з вчителем-класоводом та учнями класу, ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника з метою вивчення: особливостей планування та організації виховної роботи в конкретному класному колективі учнів; традицій класного та шкільного колективу; форм взаємодії класного керівника з батьками; рівнів вихованості учнів класу.

2.2. Відвідування й аналіз загальношкільного / класного виховного заходу (колективного, групового або індивідуального).

Відвідування загальношкільного (за планом школи) або класного (за планом класного керівника) виховного заходу. Психолого-педагогічний аналіз відвіданого виховного заходу. Ознайомлення з організацією учнівського самоврядування в класі.

2.3. Вивчення особливостей організації педагогічної взаємодії вчителя з учнями під час уроків та виховних заходах.

Відвідування уроків (**не менше 18 уроків**) з метою визначення й аналізу елементів педагогічної майстерності та прийомів педагогічного спілкування. Упродовж навчальної практики здобувач освіти проводить **2 виховні заходи**, одне з яких є заліковим, спостерігає та аналізує виховні заходи інших студентів. Складання конспекту виховних занять, затвердження їх у викладача-керівника практики та проводить їх.

3. Навчально-методична діяльність студентів

3.1. Дослідження особливостей розвитку учнів і їх місця в класному колективі.

Проведення спостережень під час навчального та виховного процесів з метою виявлення формальних і неформальних лідерів, виявлення окремих угруповань у середині класу та їхніх взаємовідносин між собою. Дослідження пізнавальних інтересів учнів і мотивів навчальної діяльності як

необхідної передумови врахування їх у подальшій навчальній та виховній діяльності.

3.2. Складання психолого-педагогічної характеристики учнівського колективу та учня.

Вивчення учнівського колективу: вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході навчального та виховного процесів, шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

I тиждень:

1 день. Знайомство зі школою, зустріч з адміністрацією. Закріплення здобувачів вищої освіти за вчителями початкових класів ЗЗСО. Знайомство з системою виховної роботи школи. Заповнення щоденника (відомості про школу, складання індивідуального плану роботи). Відвідування уроків. Аналіз діяльності.

2 день. Ознайомлення зі Статутом школи, правилами внутрішнього розпорядку, відвідування уроків. Знайомство з учнями та вчителем початкових класів. Заповнення щоденника (розклад уроків, складання графіку відвідування уроків).

3 день. Ознайомлення із шкільною та класною документацією (план роботи школи, календарно-тематичний план та поурочні плани роботи учителя, план виховної роботи учителя, журнали, особові справи учнів). Відвідування уроків. Підготовка виховного заходу, аналіз діяльності. Робота зі щоденником.

4 день. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

5 день. Відвідування уроків. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Проведення бесід з вчителем та завучем школи. Заповнення щоденника.

II тиждень:

1 день. Відвідування уроків. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

2 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

3 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

4 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

5 день. Оформлення звітної документації. Обговорення результатів навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) в школі.

За 2 – 3 дні до закінчення терміну пропедевтичної практики здобувач вищої освіти повинен оформити звітну документацію, обговорити її зміст та результати практики з вчителем та методистами від ЗВО.

За підсумками пропедевтичної навчальної практики проводиться звітна (підсумкова) конференція, де здобувачі вищої освіти мають можливість висловити свої думки щодо організації практики, її змісту, тих труднощів та проблем, які виникли в ході виконання завдань практики.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗЗСО

Основні положення практики:

1. Здобувач освіти по прибуттю на практику повинен пройти інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки та ознайомитися з робочим місцем.

2. Під час проходження практики здобувач освіти зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.

3. Звіт про практику студент складає відповідно до календарного плану проходження практики та Положення про проведення практик у СумДПУ імені А. С. Макаренка.

4. Здобувач освіти, який не виконав вимог практики вважається таким, що не виконав навчальний план.

Звітна документація студента-практиканта:

Здобувач в термін, зазначений керівником практики від кафедри, повинен здати такі документи:

- атестаційний лист;
- звіт проходження практики (звіт, який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи отриманих протягом практики).
- щоденник студента-практиканта;
- розробка сценарію позакласного виховного заходу та його проведення;
- презентація одного виховного заходу (на вибір);
- проведення профорієнтаційної роботи (презентацію спеціальності 013 Початкова освіта, відобразити в звіті);
- психолого-педагогічна характеристика на клас;
- психолого-педагогічна характеристика на учня;
- фото та відеоматеріали підтвердження проходження практики.

Схема звіту здобувача вищої освіти-практиканта.

Звіт здобувача вищої освіти-практиканта – це письмовий аналіз і узагальнення проведеної роботи під час педагогічної практики із зазначенням своїх досягнень, недоліків та побажань щодо подальшого поліпшення професійно-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти. Звіт має 4 розділи:

I. Організаційна робота.

1. Прізвище вчителя, до якого був прикріплений.
2. Скільки відвідав уроків у вчителя, до якого був прикріплений.
3. Проведення занять з невстигаючими учнями та/або з учнями, які потребують додаткових, поглиблених знань. Результати цих занять.
4. Яку ще, крім цього, було проведено навчальну роботу.

5. Які наочні посібники виготовив.
6. Загальна характеристика і підсумки педагогічної практики з навчальної роботи.

II. Виховна позаурочна робота.

1. До якого класу був прикріплений. Кількість учнів у класі (дівчат, хлопців).
2. Прізвище вихователя групи продовженого дня.
3. На які теми мав бесіди з класним керівником або завучем школи.
4. Які позакласні заходи відвідав, які і скільки позакласних заходів провів самостійно.
5. Робота в гуртках (в яких, що зроблено).
6. Культпоходи. Екскурсії.
7. Участь в іншій позакласній і позашкільній роботі.
8. Як у класі практикант організував самоврядування учнів.
9. Робота з батьками учнів.
10. Загальна характеристика і підсумки педагогічної практики з виховної позакласної та позашкільної роботи.

III. Методична робота.

1. Скільки і на які теми були проведені бесіди:
 - а) з директором школи;
 - б) із завучем початкових класів;
 - в) з учителем.
2. Скільки разів був присутній на методичних об'єднаннях, на засіданнях педагогічної ради школи.
3. З якими документами ознайомився.
4. Що зроблено з методичної роботи.
5. Яку психолого-педагогічну та методичну літературу прочитав під час педагогічної практики (окремі книги, статті в журналах та інтернет-виданнях).

IV.Висновки.

1. Що дала навчальна пропедевтична практика в ЗЗСО (виховні заходи) здобувачеві вищої освіти (написати розгорнуто).
2. Її позивні моменти. Недоліки (конкретні приклади).
3. Пропозиції щодо поліпшення організації та проведення навчальної пропедевтичної практики в майбутньому.

5.2. Зміст щоденника педагогічної практики

Щоденник навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) – це документ, у якому студент фіксує результати спостережень, аналізує їх, висвітлює зміст своєї роботи. Він призначений також для накопичення сучасних матеріалів, що використовуються в роботі школи, де студент проходить практику. У щоденнику можна фіксувати: аналіз планів виховної роботи класного керівника; планів роботи предметних, наукових гуртків; нові дидактичні й виховні прийоми та методи; різні засоби контролю; педагогічні знахідки в оформленні кабінетів; нові форми позакласної роботи тощо.

До щоденника записуються всі види робіт, які виконує студент-практикант, починаючи з настановчої конференції, згідно із завданнями педагогічної практики (див. зміст завдань пед. практики) та шляхами їх реалізації. Записи ведуться щоденно безпосередньо при виконанні завдань: фотографії уроків, виховних заходів; аналіз заходів і документів тощо.

Записи повинні бути обґрунтованими і розгорнутими. Наприкінці кожного дня в щоденник записується висновок.

5.3. Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики класу

1. Загальні відомості про клас.

Кількість учнів, з них хлопців та дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано даний колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини.

- Чи є угруповання в колективі?
- Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами?
- Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів в класі (в школі, поза школою).
- Формальні та неформальні лідери в класі.
- Як вирішуються в класі питання допомоги учням, які її потребують?
- Наявність в класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків.
- Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу.

- Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільне значущі інтереси мають місце?
- Духовні запити та пріоритетні цінності.
- Моральні якості особистості, які більш за все цінують в даному колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу.

- Загальна характеристика успішності в класі.
- Дисципліна класу на уроках.
- Ставлення до списування, підказок, шпаргалок.
- Чи прислуховуються учні до думки своїх товаришів по класу?
- Чи легко учні класу знаходять спільну мову при розв'язанні тих чи інших проблем?
- Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких чинників?
- Життя класу після уроків. Участь учнів у роботі гуртків, секцій, позашкільній діяльності.
- Стан критики та самокритики у класі. Як сприймають учні класу критичні зауваження?

5. Емоційний клімат класу.

- Який настрій переважає в класі?
- Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів?
- Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів.
- Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції

6. Вольові характеристики класу.

- Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон?
- Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення. Прийнявши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з ним?
- Чи завжди клас доводить справу до кінця?
- Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом.

Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки.

- Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу.
- Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу.
- Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

5.4. Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики на учня

1. Загальні відомості

Прізвище та ім'я учня. Вік. Клас. Стан здоров'я. Загальний фізичний розвиток. Умови життя в сім'ї. Друзі, знайомі учня поза школою.

2. Взаємостосунки з колективом класу та вчителями.

- Психологічний статус у колективі. Усвідомлення свого статусу.
- Характер стосунків з однокласниками. З ким товаришує і чому? З ким конфліктує і з якої причини?
- Як складаються взаємостосунки з учнями протилежної статі?
- Чи цінує своє перебування та навчання в цій школі (в колективі свого класу), що саме цінує?
- Стосунки, що склалися між учнем та класним керівником, іншими вчителями (чи є контакт, любить, поважає їх).

3. Особливості характеру й темпераменту.

- Яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру.
- Вольові якості.
- Тип і особливості темпераменту; його прояви у різних сферах діяльності учня.
- Переважаючий настрій, причини змін настрою.

4. Навчальна діяльність.

- Успішність з різних предметів. Загальний розумовий розвиток. Кругозір, начитаність.
- Педагогічні особливості, що проявляються в процесі навчання:
 - а) особливості уваги (зосередженість, сталість, розсіяність);
 - б) особливості сприймання та швидкість сприймання;
 - в) рівень і характер розвитку мимовільного та довільного запам'ятовування (заучує механічно чи осмислено; чи володіє раціональними прийомами запам'ятовування, швидкість та міцність запам'ятовування, легкість відтворення), індивідуальні особливості пам'яті;
 - г) розвиток мислення (вміння виділяти основне, вміння порівнювати, узагальнювати, робити самостійні висновки, швидко знаходити шляхи розв'язання; рівень засвоєння загальних та абстрактних понять);
 - д) розвиток уяви (багатство відтворюючої та творчої уяви в різних видах навчальної діяльності та мови).
- Наявність інтересу до навчання, спрямування інтересу.
- Старанність та наполегливість у навчанні.
- Вміння вчитися (дотримання режиму дня, організованість, вміння самостійно працювати з книгою, контролювати себе, складати конспекти

тощо).

- Розвиток мови та культури мовлення.
- Мотиви навчання.

5. Ставлення до праці.

- Любить чи не любить працювати? Який вид праці є найбільш привабливим до учня?
- Чи поважає людей праці та результати чужої праці?
- Які має трудові вміння та навички?
- Організованість, дисциплінованість у праці.

6. Спрямованість особистості учня та спеціальні здібності.

- Перелік інтересів, їх характер, глибина та активність.
- Ідеали, ціннісні орієнтири та життєві плани.
- Чи є в учня здібності до тієї чи іншої діяльності? У чому проявляються і яким чином розкриваються?

7. Загальні психолого-педагогічні висновки.

- Визначення найважливіших психолого-педагогічних завдань, які стоять перед здобувачем вищої освіти у його виховній роботі з конкретним учнем;
- рекомендації щодо шляхів подальшої роботи з цим учнем.

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гаврилюк Н. Г. Використання інноваційних технологій в роботі з батьками. Методичний посібник. Київ, 2012. С. 35.
2. Люшин М. О. Моделювання педагогічного середовища / упорядник М. О. Люшин. Харків: Видавнича група «Основа», 2012. 22 с.
3. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 4 / упор.: Т. В. Панасюк, Н. М. Курочка. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 304 с.
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Організація роботи з батьками дітей дошкільного віку: нормативноправові документи. *Практика управління дошкільним закладом*. 2012. № 2. С.68–75.
6. Сухарева Л. С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників. Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада», 2008. 128 с.
7. Устинова Н. В. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді. Принципи гуманістичної педагогіки. 2015. Режим доступу: <http://readbookz.com/book/172/5533.html>

Додаткові:

1. Бібліотека методичних матеріалів для вчителів / Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua>
2. Грицюк Л. Батьківський комітет – допомога в усьому. *Директор школи*. 2013. №21 С. 4–14.
3. Денисюк Л. Співпраця з батьками та громадськими організаціями – важлива складова сучасної освіти. *Директор школи*. 2012. № 17. С. 51–57.
4. Журба К. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні гідної людини. *Шкільний світ*. 2013. № 18. С. 4–7.
5. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей. *Практика управління дошкільним закладом*, 2014. № 4. С. 7–15
6. Крутько М. Відповідальне батьківство. *Школа*. 2013. № 2. С. 53–56.
7. Цуркан Л. Форми роботи з батьками. *Директор школи*. 2010. №5. С.56–59.